

Майгазиев Сакен Кордабаевичтің
6D041600 – Өнертану мамандығы бойынша
философия докторы (PhD) дәрежесін алу үшін дайындаған
«Қазіргі қазақ эстрадасындағы этнофольклорлық
тенденциялар (этнофольклорлық ансамбльдер шығармашылығы
негізінде)» атты диссертациялық жұмысының
АНДАТПАСЫ

Зерттеу тақырыбының өзектілігі

Қазақстанның заманауи музыкасында түрлі бағыттардың орын алуы мен оның дамуына байланысты көптеген ғылыми еңбектер жазылып, қазақ өнертану ғылымының өркендеуіне үлкен үлес қосып отыр. Осы тұрғыдағы жұмыстардың негізгі арқауы музыкалық бағыттар болғанымен, олардың әрқайсысын арнайы қарастыру, отандық эстраданың тарихи қалыптасуы мен даму кезеңдерін талдау, еліміздің заманауи өнеріндегі орны мен алуан стильдік өзгешеліктерін сараптау сияқты маңызы терең мәселелер әлі де болса жаңа зерттеулерді талап етуде.

Ұлтымыздың әдептілік пен дәстүршілдік құндылықтары көрініс тапқан этнофольклорлық ансамбльдер шығармашылығының жанрлары мен стильдерін арнайы қарастыру бұл құбылыстың мәнін, даму үдерістерін қабылдап бағалау – бүгінгі музыкатану ғылымының алдына қойған маңызды міндеттердің бірі. Этнофольклорлық ансамбльдердің жалпы еліміздің заманауи мәдениетіндегі орнын анықтау, ұлттық бірегейлікті сақтаудағы үлесі мен қадамдарын айқындау, әрі қарай даму үрдісін қарастыру аса қажет. Осы орайда, сәтті шығармашылығымен еленген этнофольклорлық топтардың көркем ұстанымы, бағдары мен репертуары, жалпы шығармашылық жетістіктері мен ізденістері, Қазақстан эстрада өнері атты ортақ мәдени даму үдерісінің жүзеге асуының көрсеткіші бола алады.

Әдеби-музыкалық мұраның табиғи дамуына қатысты тереңдетілген, жанрлық-стильдік тұрғыдан айқындалған музыкалық жауһарлардың бүгінгі «өмірін» зерттеу, олардың этноәдістемесін айқындау қазіргі музыкатану саласының еншісінде. Көне заманғы кезеңдерден бастау алып, отаршылық ғасырлар мен Кеңестік заман белестерінің куәгері болған Ұлы даланың көне фольклоры мен кәсіпқой өнерін келер ұрпаққа қастерлі мұра ретінде жалғастыруда еңселі ел, егеменді Отанымыздың рухани мұрасын сақтап, дамыту – заманауи зерттеулердің басты мақсаты. Сондықтан, этнофольклорлық ансамбльдер бастауларын зерттеуде этномузыкатанудың іргелі еңбектеріне жүгіну оң нәтижесін береді.

Диссертация тақырыбының зерттелу деңгейі

Диссертациялық зерттеу бойынша сарапталған мәселелердің теориялық аспектілерін музыкатану, этномузыкатану, мәдениеттану, философия, филология, тарих және т.б. ғылыми білімнің көптеген салаларының құрылымдарынан таба аламыз.

Зерттеу жұмысты жазуда әлемдік және отандық іргелі ғылыми еңбектерге сүйене отырып, мәселенің зерттеу бағытын айқындауға мүмкіндік жасады. Қазақ айтысының түрлері мен генезисі, ансамбльдік өнердің пайда болуына ықпалы

мәселелерін филолог-ғалымдар: М.Әуезов, М.Жармұхамедұлы, С.Қасқабасов, Е.Ысмайылов, Р.Бердібай, Н.Келімбетов, және т.б. зерттеуші ғалымдардың ой-пікірлерімен қатар, Ж. Қожахметованың айтыс жанрының музыкалық ерекшелігі тақырыбындағы ғылыми-зерттеу еңбектері аясында қарастырылды.

Ансамбльдік өнердің генезисі ретінде қарастырылған түркі халықтарының сайыскерлік өнер бәсекелерінің, Орта Азия халықтарының макомат өнерінің ансамбльдік негіздері музыкалық түркітануға зор үлес қосып жүрген бір топ музыкатанушы ғалымдар Ш. Гуллыев, Қ. Дюшалиев, Ф. Караматов зерттеу еңбектерінің нәтижелері аса маңызды. Олардың ғылыми зерттеулерінде макомат өнері мәселелері кеңінен қарастырылып, әртүрлі жіктемелер берілгені белгілі.

Диссертациялық зерттеу жұмысында орыс фольклористикасында қалыптасқан жанр теориясы мен аспаптық музыканы зерттеудің озық әдістемелерінің сипаттамасы, атап айтқанда Б.Асафьев, А.Сохор, И.Земцовский, И.Мациевский, т.б. жұмыстары пайдаға асты. Қазақтың көне әдет-ғұрып сарындарының өлең өлшемдері бойынша А.Байгаскина мен музыкалық синтаксис, тілдік жүйесі тұрғысынан Б.Г.Ерзакович, Б.И.Қаракұлов, З.Қоспақов, С.Күзембаева, Б.Қоқымбаева, Д.Амирова, А.Бұлтбаева, З.Касимова, т.б. зерттеулеріндегі ой-тұжырымдар негізге алынды. Заманауи ансамбль өнерінің даму алғышарттары мен ұжымдар репертуарының дәстүрлі өнермен байланысын қарастыру барысында музыкатанушы ғалымдардың еңбектерінде баяндалған ХІХ ғасырдағы кәсіби ән өнерінің тілдік және құрылымдық ерекшеліктері мен оның заманауи музыкадағы өзгеру үдерістері назардан тыс қалмады. Аспаптық туындылардың көне аңыз күй мен ХІХ ғасырдағы күйші сазгерлердің өзіндік қолтаңбасы жайлы А.Жұбанов, П.В.Аравин, Б.Аманов, А.Мұхамбетова, Т.Бекхожина, С.Аманова, С.Өтеғалиева, Г.Омарова, С.Елеманова, П.Шегебаев, Б.Мүптекеев, М.Гамарник, Р.Несипбай, Е.Үсенбаев, А.Байбек, А.Бердібай, т.б. музыкатанушы-ғалымдардың жасаған тұжырымдамаларына сүйендік. Ансамбльдер шығармашылығын талдау барысында сол көркем ұжымдарда қайта жанданған бақсылық үрдісті зерттеу үшін Б.Ерзакович, О.В.Всеолодская-Голушкевич, Ә.Марғұлан, З.Наурызбаева, Б.Абылқасымовтың және жыраулық дәстүрдің филология мен музыкатануда М.Әуезов, Р.Бердібаев, Қ.Төлеутаев, А.Құнанбаевалар жасаған негізгі қорытындылары анықталды. Түркі халықтарының көмей дауыстарының пайда болу табиғаты мен бұл құбылыстың мифологиялық түсініктермен байланысты Ж.Бадраа, Л.Халтаева, Х.Ихтисамов еңбектеріндегі деректемелер жиналды. Ансамбльдік шығармаларда қазақтың дәстүрлі аспаптарын орынды қолдану мәселесінде Б.Сарыбаевтың ғылыми басылымдары негізге алынды.

Зерттеу жорамалы

Қазақстанның этнофольклорлық бағыттағы эстрадалық ансамбльдері заманауи өнердің көне заманнан сақталған жәдігер айғақтарынан бастау алып, айрықша өз музыкалық тілі мен келбеті бар көркем құбылыс болып табылады.

Зерттеу нысаны – ХХ-ХХІ ғасырлар тоғысындағы Қазақстан эстрада өнеріндегі этнофольклорлық ансамбльдердің қалыптасу алғы шарттары, даму тарихы мен көркем тілі.

Зерттеу пәні – Қазақстан эстрада өнеріндегі этнофольклорлық бағыттағы ансамбльдердің эстетикалық ұстанымдары мен орындаушылық мәнер мәселелері, музыкалық стильдік жүйесі.

Зерттеу жұмысының мақсаты – қазіргі Қазақстан эстрадасындағы этнофольклорлық ансамбльдердің қалыптасу үрдісін, репертуарын сипаттап талдау арқылы ХХ-ХХІ ғасырлар тоғысындағы даму тенденцияларын анықтау.

Диссертациялық зерттеуді жүйелеу мен мақсатқа жету жолында төмендегідей **міндеттер** қойылады.

– Қазақстан этнофольклорлық ансамбльдердің дәстүрлі ұлттық саз өнеріндегі бастаулары мен түркі мәдениетіндегі фольклорлық сипаттарының ұқсастықтарын айқындау;

– Ұлттық музыканың этнофольклорлық ансамбльдер шығармашылығына әсерінің болғанын зерттеу;

– Қазіргі эстрада майталмандарының эстетикалық ұстанымдарын қазақтың дәстүрлі дүниетанымымен сабақтастыра қарастыру;

– Қазақстан эстрадасындағы заманауи этнофольклорлық ансамбльдердің қалыптасуы мен даму кезеңдерін, орындаушылық бағыттары мен репертуар мәселесін қарастыру;

– Қазақстандағы этнофольклорлық ансамбльдердің шығармашылығында музыкалық ладтық жүйені дамытуы мен орындаушылық шеберлігі деңгейін бағалау арқылы көркем құбылыстың өзіндік болмысы туралы тұтас ғылыми тұжырымдама жасау;

– Қазақстандағы полиэтникалық аспаптардан құралған этнофольклорлық ансамбльдердің стильдік ерекшеліктерімен функциялық генезисін нақтылап, эволюциясын жүйелеу, стильдік ерекшеліктерін анықтау;

– Моноэтникалық аспаптардан құралған этнофольклорлық ансамбльдер шығармашылығындағы көркемдік бейнелерді сипаттау;

– Этнофольклорлық ансамбльдердің шығармашылығындағы музыкалық шығармалардың түрлерін талдау;

– Аспаптық ансамбльдердің шығармашылығындағы фольклор мен кәсіби саз өнерінің иірімдерін өрбітуі мен қисынның жаңаша сатыларын ашу.

Зерттеудің ғылыми жаңалығы

1. Топтық айтыстардың сайысы ұжымдық сипатта болғандықтан, бүгінгі күні ансамбльдік өнермен сабақтастық тауып, заманауи музыкада жаңа арнада дамыды. Қазақстан эстрадасындағы ұжымдардың өнері түркі халықтарының макомат өнерімен сабақтастыра зерттелді.

2. Қазақстан эстрада өнеріндегі этнофольклорлық бағыттағы ансамбльдер шығармашылығы қазақтың – бақсылық, тұрмыс-салт, жыраулық, ақындық дәстүрі және ХІХ ғасырдың кәсіби ұлттық музыкасы салыстырмалы зерттеліп, дәстүрлі өнердің ықпалы белгіленді.

3. Ұлттық әндердің сөз көркемдігі мен тіл өрнегі поэтикалық тұрғыда зерделенді. Ән мәтініндегі саз өнері жайлы эстетикалық түсініктердің сабақтасуынан құралған пайымдаулардың бүгінгі кәсіби әншілердің өнерінде жалғасуы нақты дәлелдермен қарастырылды.

4. Қазақстан эстрада өнеріндегі этнотоптардың тарихи қалыптасуы мен даму үдерісі арнайы қарастырылып, оған баға берілді.

5. Қазақстан эстрада өнеріндегі этнофольклорлық ансамбльдердің репертуарына музыкатану тұрғысынан ғылыми көзқарас қалыптастырылды. Әрқайсысының стильдік бағдары нақтыланып, осы бағыттағы топтар құрамы жағынан моноэтникалық және полиэтникалық болып жүйеленді.

6. «The Magic of Nomads», «Қоңыр», «Тұран» ансамбльдерінің репертуары мен шығармалардың музыкалық тілдік жүйесі музыкатану ғылымы тұрғысынан кешенді талданып, этнофольклорлық топтарға тән стильдік ұстанымдар анықталды. Әр ұжымның Отандық эстрада өнеріне қосқан үлесі көрсетілді.

7. Этнофольклорлық ансамбльдердің эволюциясы көне фольклорлық туындылардың стилизациясы мен халық әндерінің этнорок, этнопоп бағытындағы лайықтамаларынан, екінші сатыда қос (батысуеропалық және қазақша) дәстүрдің тең дәрежеде түсуінен, соңғы кездегі жаңашыл бейнелік, тақырыптық, музыкалық тілдік жүйе жиынтығын негізге алған ансамбль мүшелерінің төл туындыларына дейінгі даму жолдары көрсетілді.

8. Қазақстан эстрада өнеріндегі этнофольклорлық ансамбльдер – мәдениеттің айрықша, тұтас музыкалық, стильдік құбылысы болып қалыптасқандығы дәлелденді.

Қорғауға ұсынылған ғылыми тұжырымдар

1. Қазақстанда этнофольклорлық ансамбльдер өнері ерте замаңғы қазақтың топтық айтыс және көршілес жатқан Орта Азия халықтарындағы әнші мен топ кезектескен ән жанрлары мен тармақты «макомат» атты туындыларға сүйенді.

2. Этнофольклорлық бағыттағы ансамбльдердің ХІХ ғасырда қалыптасқан дәстүрлі жыр мен кәсіби ән-күй мұраларымен тығыз байланысты. Мазмұны ұлттық, ал көркем құралдары әлемдік деңгейдегі эстрадалық ұжымдар өнері дәстүрмен өріліп, этнос болмысының бүгінгі жаңа даму сатысын белгілейді.

3. Дәстүрлі поэзия орындаушылық өнер жайлы ұғымдар мен түсініктер жүйесін қалыптастырды. Орындаушылық жайлы түсініктер жүйесінде өнерпаз адамның қоғамдық статусы және шығармашылық коммуникацияның түрлі мәселелері заманауи өнер қайраткерлерінің эстетикалық ұстанымдарында жалғасын тапты.

4. ХХ ғасырдың 70-ші жылдарындағы ВИА «Дос Мұқасан», Қазақстан тәуелсіздігінің алғашқы жылдарында құрылған «Роксонаки» мен эстрадалық «МузАРТ» топтарының ұлтымыздың музыкалық дәстүрін жаңғыртуға бағытталған ізденістері мен жетістіктері этнофольклорлық ансамбльдердің қалыптасуына түрткі болды.

5. 2000-шы жылдан басталған музыканың жаңаша бағыттағы дамуындағы өзгерістер, бастапқы кезде дәстүрлі әндер мен күйлерді заманауи құралдармен лайықтау, дәстүрлі күйді еуропалық қарапайым үш бөлімді құрылым сабақтастығында, джаз стилінде күй заңдылықтарының басымдылығымен өңдеуден құралды.

6. Қазақтың дәстүрлі саз өнерімен байланысы оның көпшілікке ортақ әрі көп нұсқалы болып, ауызша дәстүрге, суырып салмаға сүйенетін музыкалық

мәтіннің орындаған сайын тыңдаушылар талғамына сәйкес құбылуы, өнер ұжымдары шығармашылығының өзегін құрайды. Қазақтың ұмытыла бастаған аспаптарының бүгінгі сахнада қайта жаңғыруы этнофольклорлық ұжымдардың тыңдаушы талғамын рухы асқақ туындылар арқылы тәрбиелеуімен маңызды.

7. Ұлттық және батысеуропаның классикалық музыкасын эстрадалық жанрға сай жасалуы, ұлт аспаптары мен симфониялық оркестрлердің шығармаларды бірге орындауы – дәстүрлі өнер мен батыстық мәдениеттің синтезін байқатты. 2008 жылдан бастап этнофольклорлық ансамбльдердің сахналық, сәндік, ойын-сауықтық қойылымдар режиссурасы ән-күйді орындауда музыкалық-драмалық театрландырылған көріністерді көркемдеу үрдісі болып бағыт алды.

8. Әннің шумақты құрылымын немесе көне аңыз-күйлерден жеткен жан-жануарлардың дауыстарына еліктеу музыкалық тәсілдердің қолданылуы, сазды әуеннің суырып салмалығын дамыта түсетін тұйықталмаған, бірақ дискретті тарауларды тізбектеу, құрылымдық қисынын қолдану, фольклор туындыларына тән өнер салаларының синкреттілігін (ән, мәнерлі оқушының өлең декламациясы, би, қуыршақ өнері, күй) сақтау, орындаушыны қолпаштау арқылы дәстүрлі қоғамдағы тыңдаушылар мен орындаушылар арасындағы шығармашылық әрекеттестікті сахналау, көне түркі бастауларына апаратын көмей (хомей) дауыстың айрықша дыбыс бояуын қолдану, саналы сарапталған музыкалық құралдар жиынтығын құрайды.

Зерттеу жұмысының әдіснамалық негіздері

Ғылыми зерттеуде тарихи-мәдени сабақтастық қағидалары, жүйелі сараптама, компаративистика және констеляциялық әдістер қолданылды.

Сондай-ақ, ізденуші отандық философ, филолог, музыкатанушы ғылымдардың еңбектеріндегі идеялар мен әдіснамалық әдіс-тәсілдерін басшылыққа алынды. Атап айтқанда қазақ музыкатану ғылымына үлес қосқан Б.Ерзакович, А.Жұбанов, С.Күзембаева, З.Қоспақов, Б.Қарақұлов, Ә.Мұхамбетова, Ә.Байгаскина, Т.Бекхожина, С.Елеманова, Б.Аманов, С.Аманова, Г.Омарова, П. Шегебаев, Д.Әмірова, С.Өтеғалиева, А.Құнанбаева, А. Бердібай, Р. Несіпбай, А. Байбек т.б. ғалымдар еңбектері, ғылыми зерттеулері қаперде ұсталып, еңбектену барысында қажетіне қарай қолданыс тауып отырды. Сонымен бірге, қазақ филология ғылымын зерттеуші М. Әуезов, Р.Бердібаев, С.Қасқабасов, Е.Тұрсынов т.б. еңбектерінде қазақ фольклоры жайлы зерттеу қорытындылары ескерілді.

Тақырыбымызға қатысты шетел ғалымдарының теориялық пікірлеріне назар аударылып, жұмыс арысында Б.Асафьев, А.Н.Сохор, И.Земцовский, И.Мацевский, Э.Е.Алексин, Ш.Гуллыев, Қ.Дюшалиев, Ж.Бадраа, Х.Ихтисамов, және т.б. ғалымдар еңбектері тиісті дәрежеде кәдеге асырылды. Сондай-ақ, Қазақстан эстрада өнерінің тарихи және теориялық мәселелері бойынша қорғалған докторлық және кандидаттық диссертациялардың және жекелеген ғылыми мақалалардың қорытындылары зерттеудің әдістемелік тұғырын құрады. Диссертациялық зерттеудің негізгі тұжырымдамасында еліміздің осы заманғы әуесқой композиторларының шығармашылығымен салыстырыла қарастырылды.

Жұмыста тарихи-типологиялық, салыстырмалы-теориялық ғылыми және кешенді зерттеу әдістемелері қолданылғандықтан, диссертациялық зерттеудің І бөлімінде мифтік сана және музыкалық тюркология саласының зерттеу еңбектерінің нәтижелері нысанаға алынды.

Зерттеу нәтижелерінің жариялануы және сыннан өтуі

Зерттеу жұмысы Т.Қ.Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясының «Эстрадалық оркестр аспаптары» кафедрасының отырысында музыкатану ғалымдары тарапынан талқыланды. Сонымен қатар, Әзірбайжан мемлекеттік мәдениет және өнер университетінде өткен ғылыми тағылымдама кезінде семинар өткізілді. Оған аталған университет пен өзге оқу орындарының магистранттары қатысты. 2018 жылы «Орталық Азия халықтарының дәстүрлі музыкасы – заманауи ансамбльдік өнердің қайнар көзі» атты баяндама «Ұлы Жібек Жолы – кешегісі мен болашақтағы перспективалары» II Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясында баяндалды. 2017 жылы Өзбекстан ғылым академиясының өнер-зерттеу институтында ғылыми тағылымдама кезінде ғылыми-тәжірибелік конференциясына қатысып талқылау өткізілді.

Зерттеу жұмысының тақырыбы бойынша төмендегі мақалалар жарық көрді:

1. Ілкі заманғы қазақ әнінің рухани эстетикалық мұраты // Қазақстанның ғылымы мен өмірі. – 2018. – №2 (57). – Б. 87-91.

2. Қазақстан заманауи ән өнерінің орындаушылық эстетикасы // Қазақстанның ғылымы мен өмірі. – 2018. – №4 (60). – Б. 7-10.

3. Особенности научных подходов в изучении творчества этнофольклорных ансамблей в Казахстане // 3-International conference. Science and society. 16 February 2018. Hamilton. Canada. P. 11-14.

4. Орталық Азия халықтарының дәстүрлі музыкасы – заманауи ансамбльдік өнердің қайнар көзі // «Великий Шелковый путь – нити прошлого и перспективы будущего» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. – Алматы, 2017. – Б. 91-100.

5. Қазіргі қазақ эстрадасының этнофольклорлық сипаттары («МузАрт» ұжымының репертуарлық бағыттарының негізінде) Гуманитарлық білім беруді жанғырту: ғылым, мәдениет, өнер» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. – Алматы, 15-19 сәуір, 2019. – Б.304-307.

6. The art of «Muzart» ensemble in Kazakhstan variety art // Opcion, Vol.34 (2018) No.17. 2018. – P. 684-699.

7. Дос Мұқасан – қазақ эстрадасында этнофольклорлық ансамбльдердің негізін салушы // «Рухани жаңғыру» бағдарламасын жүзеге асыру аясында заманауи театр өнерінің даму тенденциялары» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары. – Алматы, 2018. – Б. 337-347.

8. Қазақ эстрадасының этнофольклорлық өзектері // Қазақ мемлекеттік қыздар педагогикалық университетінің хабаршысы. – Алматы, 2019. – №1.–Б. 315-318.

Диссертациялық жұмыстың құрылымы

Зерттеу жұмысы кіріспеден, 3 бөлімнен, қорытындыдан және пайдаланылған әдебиеттер тізімінен тұрады.

«Қазақстандағы этнофольклорлық ансамбльдер музыкасындағы ұлттық мәдени негіздер» атты бірінші бөлімі «Көне түркі сарындардағы ансамбльдік өнердің бастаулары», «Этнофольклорлық ансамбльдер шығармашылығындағы ұлттық музыканың қазіргі интерпретациясы» және «Ұлттық ән өнерінің даму жолдары» атты үш тараудан тұрады. Мұнда Қазақстанда ХХ ғасырда тарала бастаған өнер саласы – эстрадалық этнофольклорлық ансамбльдердің күрделі және алуан түрлі тамырлары алғаш рет жан-жақты қарастырылды.

Қазақтың төл фольклорындағы және Орта Азия халықтары арасындағы топтық айтыстарға жасалған шолу нәтижесінде ансамбльдік ән айту мәнеріне жақын болатын дәстүрлердің түрлері ансамбльдік өнердің алғашқы даму белесінің ұлық өресін құрағандығы анықталды. Кәсіпқой классикалық дәстүрлі музыканың Орталық Азия елдерін мекендеген түркі халықтарында бар тармақты (циклді), көп бөлімді катал ережелерге сәйкестендіріліп шығарылған «макомат» атты ортақ атауымен белгілі туындылар вокалды-аспаптық ансамбльдермен орындалғаны қарастырылды. Замануи этнофольклорлық ансамбльдер репертуарына Сырдың және Батыс аймақтарының жыраулық дәстүрі, халықтық қара өлең, кәсіпқой әннің Арқа, Жетісу және Батыс Қазақстан аймақтық ән ұяшықтары және де буынды композициялы төкпе күй елеулі орын алғаны анықталды. Қазақстанның дәстүрлі ән мәтінінде көне мифологиялық және эстетикалық түсініктер ерекше роль ойнайтыны айқындалды.

«Заманауи қазақ эстрадасындағы этнофольклорлық топтардың даму тенденциялары» атты екінші бөлім «Қазақстан эстрада өнеріндегі этнофольклорлық ансамбльдердің қалыптасу кезеңдері», «Полиэтникалық аспаптардан құралған этнофольклорлық топтардың көркемдік ерекшеліктері» және «Моноэтникалық аспаптық және вокалды ансамбльдер шығармашылығындағы көркем бейнелер» тақырыбында үш тарауға бөлінген.

Осы бөлімде этнофольклорлық ансамбльдердің мәдени айрықша құбылыс ретінде заманауи Қазақстан музыкалық өнерінде пайда болу алғы шарттары мен даму деңгейі сипатталды. Елімізде ХХ ғасырдағы ансамбльдердің тарихы «Шертер», «Ғасырлар пернесі», «Сазген», «Адырна», «Мұрагер», «Отырар сазы» т.б. фольклорлық-этнографиялық ұжымдардан бастап, бұл көркем құбылыстың сан түрлі сүрлеуін бастан кешіріп, «Дос Мұқасан», «МузАРТ» эстрадалық вокалды-аспаптық қабырғалы өнер ұжымдары негізін қалауға атсалысқаны екшеленді. «МузАРТ» тобы сахнаға тұрақты түрде домбыра аспабымен эстрадалық туындыларды орындауда қолдану мүмкіндігінің үлгісін көрсетсе, ал «Роксонаки» тобы осы бағыттың қабырғасын қалап, ұлттық нақышын лайықтап сақтай алғаны да жан-жақты зерттелді.

Этнофольклорлық ансамбльдер тұңғыш рет: полиэтникалық құрамдағы ансамбльдер және моноэтникалық құрамдағы ансамбльдер шығармашылығы болып топтастырылды.

«Қазақстан этнофольклорлық ансамбльдер репертуарына тән музыкалық стильдік үдеріс» атты үшінші бөлім «Аспаптық ансамбльдер

шығармашылығындағы музыкалық композиция түрлері» және «Эстрадалық ұжымдардың фольклор мен кәсіби саздардың жаңашыл деңгейлері» сынды екі тараудан тұрады. Бұл бөлімде этнофольклорлық ансамбльдердің музыкалық қолтаңбасы талданды. Қазақстандағы этнофольклорлық ансамбльдерді – «Роксонакиден» бастап «Ұлытау», «The Magic of Nomads», «Алдаспан», «Қоңыр», «Тұран», «ХасСақ» топтарының ұлттық классикалық музыкасының жауһарларымен шектелмей батысеуропалық үздік шығармалардың эстрадалық лайықтамаларын қолданатыны қарастырылды. Әр топтың стильдік ерекшеліктерімен қатар, еліміздің мәдениетіне тигізіп отырған әсері мен дәстүрлі музыканы заманауи тыңдаушыларына жеткізудегі тәсілдері жан-жақты зерттелді.

Қорытындыда зерттеу жұмысының нәтижесі бойынша қысқа тұжырымдамалар келтіріледі.